

ТОРГІВЛЯ ЧОЛОВІКАМИ ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОСТІ

Анотація. Розглядається проблема торгівлі чоловіками з метою здійснення трудової експлуатації. Проаналізовано статистичні дані стосовно торгівлі чоловіками.

Ключові слова: торгівля людьми, торгівля чоловіками, трудова експлуатація, злочинність.

Аннотация. Рассматривается проблема торговли мужчинами с целью осуществления трудовой эксплуатации. Проанализированы статистические данные относительно торговли мужчинами.

Ключевые слова: торговля людьми, торговля мужчинами, трудовая эксплуатация, преступность.

Summary. The problem of trafficking in men for the purpose of labor exploitation is considered. Statistics on trafficking in men is analyzed.

Keywords: trafficking in persons, trafficking in men, labor exploitation, criminality.

Явище торгівлі людьми вже майже століття викликає занепокоєння міжнародної спільноти. Активна боротьба із проявами цього злочину розпочалася у 1926 році із прийняттям Конвенції про рабство, яка поклала на сторони, що підписали її, обов'язок запобігати і припиняти торгівлю невільниками та продовжувати досягати поступово і в якомога коротший термін повного скасування рабства у всіх його формах. 15 листопада 2000 р. в Палермо

резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї ООН був прийнятий Протокол про попередження та припинення торгівлі людьми, особливо жінками та дітьми, і покарання за неї, який доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності. Протокол передбачає забезпечення захисту приватного життя та особистості жертв торгівлі людьми, надання жертвам інформації про відповідний судовий та адміністративний розгляд справи, реалізацію захисту із забезпечення фізичної, психологічної та соціальної реабілітації жертв торгівлі людьми.

Порівняно із серединою та кінцем ХХ століття, структурний склад жертв даного злочину істотно змінився. У сучасних умовах економічної нестабільності, масового скорочення робочих місць, закриття промислових підприємств, втрати актуальності деяких професій на ринку праці, поширеності набула трудова міграція громадян України за кордон з метою заробітку. У плані гендерного аналізу помітною є тенденція до незначної переваги кількості постраждалих осіб чоловічої статі (52 %) у порівнянні з жінками (48 %). Чоловіки стають жертвами торгівлі людьми у віці від 14 до 44 років (87,7 %) [1, с. 210].

Згідно із дослідженнями Школи соціальної роботи Національного університету «Києво-Могилянська академія», виконаними на замовлення Міністерства закордонних справ Норвегії, Міжнародної організації з міграції та Агенства ООН з питань міграції, відсутність робочих місць у селах та селищах, низький рівень заробітних плат спонукає чоловіків до виїзду за кордон задля працевлаштування, внаслідок чого деякі з них потрапляють у трудову експлуатацію.

Зазначено, що 56 % респондентів на момент виїзду за кордон мали середню спеціальну освіту, 24 % – вищу, 8 % – ще навчалися або мали не закінчену вищу освіту, ще 8 % – середню. 45 % опитаних чоловіків – одружені. Більше 70 % проживають в містах обласного значення та скористалися послугами агенцій або фірм з працевлаштування. Такі установи активно пропонують роботу у мережі інтернет, розповсюджують рекламу на вулицях, на вокзалах.

Переміщення чоловіків до країни призначення відбувається різними способами: легальний перетин кордону самостійно, вивезення групи осіб автобусом від агенства з працевлаштування або нелегальний перетин кордону, коли особа не може довести свою залученість до трудової експлуатації, оскільки відсутня відмітка про виїзд у документах

Трудова експлуатація або експлуатація праці є протиправним корисливим використанням праці іншої людини [3]. Зазвичай після прибуття до місця роботи особи розміщуються у приміщеннях, не придатних до проживання: без світла, водопостачання, водовідведення, не мають змоги повноцінно харчуватися, працюють у небезпечних умовах та мають велике робоче навантаження. До них застосовується насильство: як економічне, яке стосується повної невивлати обіцяних коштів або часткової виплати заробітку, якого вистачало лише на харчування або зворотній квиток; вилучення цінних речей, так і фізичне – у разі відмови працювати, а також психологічне – постійні погрози і залякування.

Більшість осіб (54%), які постраждали від обману під час працевлаштування за кордон були залучені до роботи на будівництві, близько 20% – у сільському господарстві та на виробництві.

Торгівля людьми є злочином з високою латентністю, оскільки через пережитий стрес, засудження суспільства, відсутність психологічної підтримки жертви прагнуть не згадувати про те, що з ними сталося. В Україні передбачено кримінальну відповідальність відповідно до ст. 149 Кримінального Кодексу України за торгівлю людиною, а так само вербування, переміщення, переховування, передачу або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, з використанням примусу, викрадення, обману, шантажу, матеріальної чи іншої залежності потерпілого, його уразливого стану або підкупу третьої особи, яка контролює потерпілого, для отримання згоди на його експлуатацію. Проте, боротьба з торгівлею людьми повинна базуватися на комплексній і

багаторівневої стратегії, що складатиметься приваймні з трьох найважливіших елементів: а) запобігання цьому явищу; б) захист і надання допомоги жертвам торгівлі людьми; в) кримінальне переслідування винних [2, с. 24]. На даний час національна поліція, громадські організації здійснюють збір і оприлюднення статистичних даних, інформації, щодо того, як не стати жертвою торгівлі людьми та будь-яких форм експлуатації, провадиться кримінальне переслідування осіб, які вчинили такі злочини.

Позитивно себе зарекомендували індивідуальні і колективні бесіди з особами, надання порад щодо можливостей і порядку офіційного працевлаштування за кордоном, поводження із особистими документами, процедури перетину державного кордону, попередження їх про можливий механізм залучення у торгівлю людьми та наслідки від цього злочину [4, с. 193].

Можна визначити, що торгівля чоловіками з метою трудової експлуатації являє собою сучасне рабство рабство XXI століття. Наймовірно важливим є попередження, виявлення та реагування на транснаціональну торгівлю людьми з метою трудової експлуатації через посередників, які пропонують працевлаштування за кордоном. Запобігання має включати широкий спектр превентивних заходів, зокрема, створення гідного рівня життя потенційним жертвам та їх сім'ям на батьківщині, створення нових робочих місць.

Список використаних джерел:

1. Сметаніна Н. В. Кримінологічна характеристика злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми в умовах гібридної війни / Н. В. Сметаніна, Є. С. Манагарова // Часопис Київського університету права. – 2018. – № 1. – С. 209–212.
2. Батиргарєєва В. С. Щодо сучасних рис явища торгівлі людьми в Україні та особливостей його запобігання / В. С. Батиргарєєва // Протидія незаконній міграції та торгівлі людьми: матеріали II Міжнародного науково-практичного симпозиуму (м. Івано-Франківськ, 16-17 березня 2018 року). – Івано-Франківськ, 2018. – с. 21–25.
3. Орлеан А. М. Експлуатація людини: поняття та класифікація основних видів (кримінально-правовий аспект) / А. М. Орлеан // Вісник Національної академії прокуратури України. — 2011. — № 4 — С. 52–55.
4. Сметаніна Н. В. Сучасний стан запобігання торгівлі людьми в Україні / Н. В. Сметаніна // Юридична осінь 2017 року : зб. тез доп. та наук. повідомл. учасників всеукр. наук. конф. молодих вчених та студентів (Харків, 15 листоп. 2017 р.). – Харків, 2017. – С. 190–194.

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Матеріали XVIII студентської наукової конференції
з кримінології

(м. Харків, 28 листопада 2018 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2018

УДК 343.9:328.185(477)

А43

Редакційна колегія:

д-р юрид. наук, проф. Б. М. Головкін (*голова*);
канд. юрид. наук, доц. К. А. Автухов (*відповідальний секретар*);
д-р юрид. наук, проф. О. Ю. Шостко;
канд. юрид. наук, доц. М. Ю. Валуйська;
канд. юрид. наук, доц. С. Ю. Лукашевич;
канд. юрид. наук, доц. М. В. Романов;
канд. юрид. наук, доц. В. В. Пивоваров;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Таволжанський;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова;
канд. юрид. наук О. В. Гальцова;
канд. юрид. наук М. О. Маршуба;
канд. юрид. наук О. В. Новіков;
канд. юрид. наук К. Д. Кулик;
канд. юрид. наук М. Ю. Кутепов;
канд. юрид. наук Н. В. Сметаніна;
зав. лабораторією Ю. Г. Бойко

А43 **Актуальні проблеми протидії злочинності : матеріали XVIII студ.**
наук. конф. з кримінології (м. Харків, 28 листоп. 2018 р.) / за заг. ред.
А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. – Харків : Право, 2018. – 196 с.

ISBN 978-966-937-540-7

ISBN 978-966-937-540-7

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2018
© Оформлення. Видавництво «Право», 2018